

[Hem](#) > ... > [Dina Rättigheter](#) > [Tilltalade \(brottmål\)](#) > 3 - Mina rättigheter under rättegången

3 - Mina rättigheter under rättegången

Var kommer rättegången att hållas?

Rättegångar i brottmål hålls vanligen i en allmän förstainstansrätt. De kallas [tingsrätter](#). Normalt är det vid tingsrätten i det område där det påstådda brottet begicks som målet tas upp. Rättegångarna är vanligen [offentliga](#). Det betyder att vem som helst har rätt att närvara vid din rättegång. Domstolen kan dock i vissa fall, som t.ex. ärenden som rör sexualbrott, besluta att förhandlingen ska genomföras helt eller delvis utan att allmänheten är närvarande. Det gäller även om du inte har fyllt 18 år när du står åtalad.

Domstolens sammansättning beror på målets art. Ditt ärende kan avgöras av en domare, en domare och tre [lekmän](#), två domare och tre eller fyra lekmän, eller tre domare. I regel beror sammansättningen på hur grovt brottet är.

Kan åtalspunkterna ändras under rättegången?

Normalt kan ett åtal inte ändras efter att det har väckts. Åklagaren kan dock utöka åtalet till att omfatta en annan gärning om domstolen anser att det är lämpligt med hänsyn till de bevis som har lagts fram.

Följande omständigheter betyder inte att åtalet har ändrats: åklagaren begränsar åtalet, uppger ett nytt lagrum som inte angavs i stämningsansökan eller åberopar nya omständigheter till stöd för åtalet.

Om du under rättegången erkänner dig skyldig till alla eller en del av åtalspunkterna är det möjligt att domstolen inte behöver ta del av så mycket bevisning. I enkla brottmål är vanligen den tilltalades erkännande tillräckligt för en dom. Ju grövre brottet är desto mer bevisning krävs dock utöver ett erkännande.

Vilka rättigheter har jag under rättegången?

Du har alltid rätt att närvara vid rättegången, förutsatt att din sak inte avgörs genom ett [skriftligt förfarande](#). I så fall kan du inte dömas till mer än högst nio månaders fängelse. Om domen är mer än sex månaders fängelse måste domstolen dock låta dig lägga fram ett muntligt uttalande.

För vissa ringa brott kan du dömas även om du inte är närvarande. I så fall kan du dömas till böter eller fängelse i högst tre månader och en förverkandepåföljd på högst 10 000 euro.

[Faktablad 2](#)

Du har rätt att själv sköta ditt försvar. Du har också rätt att använda en advokat. Om du kommer till rättegången utan advokat och domstolen anser att du inte har förmåga att försvara dig själv får domstolen förordna en advokat att vara din försvarare, även mot din vilja. Du har i princip rätt att när som helst byta advokat.

Du har rätt att uttala dig vid rättegången, men du är inte skyldig att göra det. I egenskap av tilltalad behöver du inte hjälpa domstolen att avgöra om du är skyldig. Om du vill höras i målet måste du inte tala sanning, med undantag för dina personuppgifter och din inkomst. Domstolen kommer att jämföra din redogörelse med dem som lämnats av andra personer som har hörts i fallet och med bevisningen. Utifrån den informationen avgör domstolen hur tillförlitlig din redogörelse är.

Vilka rättigheter har jag i förhållande till bevisen mot mig?

Du har rätt att undersöka bevisen om det inte skadar brottsutredningen. I princip kan alla bevis mot dig användas i domstolen. Domstolen har dock rätt att begränsa vilka bevis som får läggas fram och vilka vittnen som ska höras om det är uppenbart att bevisen eller vittnesförhören inte kan påverka domen.

Du har också rätt att själv lägga fram bevis eller höra vittnen. Du bör hitta och lägga fram sådana bevis eller vittnesmål så snart som möjligt, men du får lägga fram dem för första gången vid huvudförhandlingen eller under överklagandet. Om du lägger fram nya vittnesmål eller bevis i ett mycket sent skede kan dock domstolen ifrågasätta hur viktiga de är när den överväger din skuld.

Du och din advokat har rätt att förhöra alla vittnen i ärendet. Om du använder en advokat är det normalt han eller hon som kommer att ställa frågorna i domstolen för din räkning.

Finska domstolar har fri bestämmanderätt över bevisningen. Det betyder att domstolen avgör hur viktigt varje bevis eller vittnesmål är.

Kommer information ur belastningsregistret om mig att tas i beaktande?

Om du finns med i [belastningsregister](#) i Finland kommer det att beaktas när domen avgörs. Uppgifterna i registret kan påverka om din dom blir ovillkorligt eller villkorligt fängelse. Det kan dessutom leda till att din dom blir strängare om domstolen anser att dina tidigare brott visar att du inte respekterar lagen.

En tidigare dom i Finland kan även leda till att din dom blir mildare om det åtal som nu behandlas kunde ha behandlats tillsammans med det tidigare åtalet. Domstolen kan dessutom ta hänsyn till en ovillkorlig fängelsedom och samhällstjänst i en annan medlemsstat för att justera domen.

Vad händer i slutet av rättegången?

Rättegången avslutas med domen, som avkunnas samma dag eller senare på domarens ämbetsrum. I domen kan du befinnas skyldig till alla eller en del av de brott som anges i åtalet, eller också kan åtalet avskrivas.

Om domstolen finner att du är skyldig är följande straff möjliga:

Ovillkorligt fängelse

Ovillkorligt fängelse kan variera från 14 dagars fängelse till livstids fängelse. Om straffet är mer än två års fängelse är det alltid ovillkorligt.

Villkorligt fängelse

Ett fängelsestraff på upp till två år kan göras villkorligt om domstolen anser att det är lämpligt. Du kan dömas till böter samtidigt som du döms till villkorligt fängelse eller, om det villkorliga fängelsestraffet är mer än ett år, till 20-90 timmar samhällstjänst.

Ett villkorligt fängelsestraff är alltid förenat med en prøvotid på minst ett år och högst tre år. Om du inte begår några nya brott under den här tiden kommer ditt fängelsestraff inte att verkställas. Om du begår ett nytt brott under prøvotiden och döms till ovillkorligt fängelse på grund av det kan domstolen bestämma att även ditt villkorliga straff ska verkställas.

Samhällstjänst

Ett ovillkorligt fängelsestraff på upp till 18 månader kan omvandlas till [samhällstjänst](#). För det krävs normalt att du är fast bosatt i Finland. Samhällstjänst är inte alltid möjligt om du tidigare har dömts till ovillkorligt fängelse eller samhällstjänst.

Ungdomsstraff

Om du är under 18 år och begår ett brott kan du dömas till ett [ungdomsstraff](#). Det är ett särskilt straff för unga

lagöverträdare. Det är strängare än böter men lindrigare än ovillkorligt fängelse.

Böter

För ringa brott kan du dömas till böter. Böter döms ut som [dagsböter](#). De uppgår till minst en och högst 120 dagsböter. Om du döms till böter för flera brott på samma gång kan dagsböterna bli flera.

Beloppet på dagsböter beror på den inkomst du har när rättegången äger rum. För närvarande är det lägsta beloppet sex euro.

Om du inte betalar de böter som domstolen har dömt ut omvandlas straffet till fängelse. Tre obetalda dagsböter motsvarar en dags fängelse.

Vad är offrets roll under rättegången?

I Finland har brottsoffret, eller målsäganden, en relativt stark ställning under rättegången. Målsäganden kan ansluta sig till det åtal som väcks av åklagaren eller lägga fram ett annat åtal. Brottsoffret har dessutom rätt att väcka åtal om åklagaren beslutar att lägga ner åtalet. Målsäganden kan även begära ersättning från den person som är misstänkt för brottet.

Målsäganden tillfrågas vanligen under brottsutredningen om han eller hon kräver en påföljd för den misstänkta personen och/eller ersättning för brottet. Målsäganden kan även lägga fram sina krav vid huvudförhandlingen.

Länkar

[Lag om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar på engelska](#) och [på svenska](#)

[Lag om rättegång i brottmål på engelska](#) och [på svenska](#)

[Strafflagen på engelska](#) och [på svenska](#)

[Justitieministeriets broschyr om rättegång i brottmål vid tingsrätter \(på svenska\)](#)

[Justitieministeriets broschyr om brottsoffer](#)

[Rättegångsbalken på engelska](#) och [Rättegångsbalken på svenska](#)

[Rättsregistercentralen](#)

■ Senaste uppdatering: 12/09/2025

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.